

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Ziiolecka

Protokolant: apl. sąd. Sebastian Konwiński

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu D. M.

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2014 roku

sprawy **R. B.**

oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 244 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 28 stycznia 2014 roku, sygnatura akt II K 1355/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) w miejsce orzeczonej w punkcie 1 kary 4 miesięcy pozbawienia wolności, na podstawie art. 244 k.k. w związku z art. 58 § 3 k.k., art. 34 k.k. oraz w związku z art. 35 § 1 k.k., wymierza oskarżonemu karę 4 (czterech) miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 (dwudziestu pięciu) godzin w stosunku miesięcznym,

b) uchyla rozstrzygnięcia zawarte w punkcie 2 i 3,

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

3. zwalnia oskarżonego z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym od uiszczenia jednej opłaty za obie instancje.

/M. Z./

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 stycznia 2014 roku, Sąd Rejonowy w Szamotułach uznał oskarżonego R. B. za winnego tego, że w dniu 15 września 2013 roku, o godz. 08: 15, w S., na ul. (...), przy posesji nr (...) kierował pojazdem marki O. o numerze rejestracyjnym (...), niestosując się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie o sygnaturze akt VIII K 1413/12 zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 4 lat, to jest za winnego popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k., i za to, na podstawie art. 244 k.k., Sąd Rejonowy wymierzył oskarżonemu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając wykonanie kary na okres 3 lat tytułem próby, ponadto na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych.

Orzekając natomiast o kosztach, Sąd Rejonowy w Szamotułach zwolnił oskarżonego z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych i nie wymierzył mu opłaty.

Powyższy wyrok, w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i na niekorzyść oskarżonego zaskarżył prokurator, zarzucając wydanemu orzeczeniu rażącą niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu poprzez niesłuszne zastosowanie instytucji warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że Sąd I instancji niedostatecznie uwzględnił okoliczności obciążające oskarżonego, w tym między innymi poprzednią jego wielokrotną karalność, i warunkowo zawiesił wykonanie kary pozbawienia wolności, w wyniku, czego kara ta nie realizuje w wystarczającej mierze celu w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa oraz nie uwzględnia celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie winna osiągnąć w stosunku do skazanego.

Wskazując na powyższe, prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie w stosunku do R. B. za przestępstwo z art. 244 k.k. kary 2 miesięcy pozbawienia wolności, bez zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Na odbywającej się w dniu 24 kwietnia 2014 roku rozprawie apelacyjnej, oskarżony wniósł o oddalenie apelacji prokuratora, wskazując, że chciałby pozostać na wolności ze względu na konieczność utrzymania trójki dzieci, przy czym na dwoje dzieci z pierwszego małżeństwa ma orzeczone alimenty w łącznej kwocie 1.000 złotych. Oskarżony podkreślił, że przyznaje się do zarzucanego mu czynu, jednak fakt prowadzenia pojazdu pomimo orzeczonego zakazu związany był ze szczególnymi okolicznościami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Na wstępie należy podnieść, że skarżący nie kwestionował poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, ani zastosowanej do przypisanego oskarżonemu czynu kwalifikacji prawnej.

Ponieważ Sąd Okręgowy nie dostrzegł podstaw do ingerencji w powyższym zakresie w zaskarżony wyrok (brak przesłanek z art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k.), dlatego też rozważania swoje ograniczył tylko do zarzutu apelacji, to jest zarzutu rażącej niewspółmierności wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Sąd Okręgowy przypomina, iż o rażącej niewspółmierności kary można mówić wtedy, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to jednak nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – innymi słowy, gdy jest w odczuciu społecznym karą niesprawiedliwą (vide: wyrok SN z 11 kwietnia 1985 roku, V KRN 178/85, OSNKW 1985/7-8/60). Wskazuje się, że pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza znaczną dysproporcję między karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą, zasłużoną. Nie każda, więc różnica w zakresie oceny wymiaru kary uzasadnia zarzut rażącej niewspółmierności kary, przewidziany w art. 438 pkt. 4 k.p.k., ale tylko taka, która ma charakter zasadniczy, a więc jest niewspółmierna w stopniu niedającym się zaakceptować. Chodzi tu o tak istotne różnice ocen, że dotychczas wymierzoną karą można byłoby nazwać także w potocznym znaczeniu tego słowa - rażąco niewspółmierną. Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona tylko wtedy, gdy na podstawie wskazanych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, że zachodzi wyraźna różnica między karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji, a karą, która powinna zostać wymierzona w instancji odwoławczej w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 k.k. oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo (vide: Wyrok Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego z dnia 16 lutego 2009 r., sygn. akt SNO 2/09).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że sytuacja taka wystąpiła, a więc Sąd II instancji musiał dokonać korekty orzeczonej kary, jednak nie zasadnym byłoby orzeczenie kary proponowanej przez prokuratora w apelacji.

Przede wszystkim przypomnieć należy, że na warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności zasługują jedynie ci sprawcy, co do których istnieje pozytywna prognoza resocjalizacyjna na przyszłość. **Dotychczasowa postawa i sposób życia sprawcy muszą zatem wskazywać na to, że pomimo nie wykonania kary, zostaną osiągnięte cele tejsze kary**, a w szczególności, że sprawca nie powróci ponownie na drogę przestępstwa. R. legis probacji tkwi bowiem w przekonaniu, że cele kary zostaną osiągnięte w warunkach wolnościowych.

Tymczasem analiza akt niniejszej sprawy dowodzi, że oskarżony R. B. nie daje rękojmi, że w przyszłości ponownie nie dopuści się sprzecznych z obowiązującym prawem zachowań. Zauważyć bowiem należy, iż z danych o karalności wyżej wymienionego jednoznacznie wynika, że osoba ta w przeszłości aż trzykrotnie dopuściła się naruszenia obowiązującego porządku prawnego, w tym dwukrotnie były to czyny zakwalifikowane z art. 178a k.k., (k. 8-9 akt). Istotne jest przy tym to, że mimo orzeczonej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, oskarżony ponownie dopuścił się przestępstwa z art. 178a k.k., za który to czyn ponownie wymierzono oskarżonemu karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na czteroletni okres próby. Przy drugim skazaniu orzeczono wobec oskarżonego również środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, na okres 4 lat. To właśnie naruszenia tego zakazu dopuścił się oskarżony w niniejszej sprawie, co uzasadnia twierdzenie o niewykorzystaniu przez oskarżonego danej mu szansy w postaci orzekanych kar z warunkowym zawieszeniem ich wykonania.

Jeżeli zatem uprzednio orzeczone wobec oskarżonego kary wolnościowe nie spełniły swoich celów, to trudno nie podzielić stanowiska apelującego co do tego, że nie osiągnięto celów kary kolejne orzeczenie wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

W przeciwieństwie jednak do skarżącego, w opinii Sądu Okręgowego nie jest zasadne orzeczenie wobec oskarżonego kary bezwzględnego pozbawienia wolności. Byłaby to kara zbyt surowa, w szczególności biorąc pod uwagę sytuację rodzinną oskarżonego. Jak wskazał R. B., na jego utrzymaniu pozostaje trójka dzieci, na dwoje z nich płaci alimenty w łącznej kwocie 1.000 złotych, trzecie wychowuje wspólnie z konkubiną. Oskarżony wykonuje stałą pracę zarobkową. Sąd Okręgowy uznał, że są to okoliczności przemawiające za koniecznością pozostawienia R. B. na wolności, nie dzieląc jednocześnie stanowiska Sądu I instancji, iż są to okoliczności dające podstawy do przyjęcia, że prognoza kryminalistyczna oskarżonego może być oceniana jako pozytywna.

Pomimo okoliczności uzasadniających konieczność pozostawienia oskarżonego na wolności, utrzymanie w mocy kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania może spowodować u oskarżonego poczucie bezkarności, co może przyczynić się do ewentualnych dalszych naruszeń orzeczonego zakazu. Z tego też względu Sąd Okręgowy postanowił wymierzyć oskarżonemu karę 4 miesięcy ograniczenia wolności, zgadzając się z powszechnym poglądem, iż „praca uszlachetnia”. Wskazać przy tym należy, że wykonywanie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne będzie dla oskarżonego karą bardziej dotkliwą, uciążliwą, pomimo niższego ciężaru gatunkowego od kary pozbawienia wolności. W tej sytuacji tylko od oskarżonego będzie zależało, czy dostosuje się do orzeczonej kary ograniczenia wolności, czy też będzie uchylał się od jej wykonywania, co może spowodować zamianę kary ograniczenia wolności na karę bezwzględnego pozbawienia wolności w wymiarze 2 miesięcy, a więc w takim o jaki wnioskujeł prokurator w swej apelacji.

Wymierzając oskarżonemu karę ograniczenia wolności w wymiarze 25 godzin w stosunku miesięcznym, Sąd Okręgowy wziął pod uwagę fakt, iż oskarżony wykonuje stałą pracę zarobkową, a także wspólnie z konkubiną wychowuje małe dziecko.

Zdaniem Sądu II instancji, kara ograniczenia wolności zawiera w sobie wszystkie elementy kary, gdyż spełnia cel retributywny (nieodpłatna praca) oraz cele prewencyjne (efekt edukacyjny pracy, praca na cele charytatywne, integracja przestępcy ze społeczeństwem i społeczeństwa z przestępcą), a tym samym ma szczególne znaczenie wychowawcze. Wykonanie pracy w wymiarze proporcjonalnym do stopnia szkodliwości czynu, który popełniła osoba

naruszająca określony porządek prawny, stanowi w ocenie Sądu Odwoławczego najlepszy sposób na jej rehabilitację, tak aby zrozumiała, że naruszanie prawa jest nieopłacalne.

Z uwagi na powyższe Sąd II instancji zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że za przypisane oskarżonemu w punkcie 1 przestępstwo z art. 244 k.k., w miejsce orzeczonej kary pozbawienia wolności, na podstawie art. 244 k.k. w związku z art. 58 § 3 k.k. i na podstawie art. 34 k.k. i art. 35 § 1 k.k., wymierzył R. B. karę 4 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 godzin w stosunku miesięcznym, o czym orzekł, jak w punkcie 1a swego orzeczenia.

W konsekwencji powyższego, Sąd Okręgowy uchylił punkty 2 i 3 zaskarżonego wyroku, o czym z kolei orzekł w punkcie 1 b orzeczenia z dnia 24 kwietnia 2014 roku, w pozostałym zakresie utrzymując zaskarżony wyrok w mocy (punkt 2).

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, biorąc pod uwagę sytuację rodzinno – majątkową oskarżonego, Sąd Okręgowy zwolnił R. B. z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów postępowania odwoławczego oraz uiszczenia jednej opłaty za obie instancje.

/M. Z./